

Nieuwe Stadsgezichten

Beleidskader van Opvang tot Integratie 2024-2027

November 2023

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Een kader voor Integratie	4
1. De Basis.....	5
2. IJkpunten en middelen	5
3. Ondersteuners.....	5
4. Sociale verbindingen.....	5
Een aanpak van opvang tot integratie	6
1. De Basis.....	6
2.1.1 Huisvesting: Opvang	6
2.1.2 Huisvesting Statushouders	8
2.2 Zorg en Welzijn.....	10
2.3 Werk en inkomen	11
2.4 Onderwijs	12
2.5 Vrije tijd	14
3.1 Veiligheid en stabiliteit	15
3.2 Taal en communicatie.....	15
3.4 Cultuur en interculturele vaardigheden.....	16
4.1 t/m 4.3 Sociale banden, connecties en bruggen.....	17
Conclusie	18
Financiën	19
Bijlage: Oplegger Nieuwe Stadsgezichten	

Inleiding

Voorliggend beleidskader *Nieuwe Stadsgezichten: van opvang tot integratie* geeft inzicht in het brede landschap van (asiel)opvang, integratie en inburgering. Het vormt als ware de paraplu voor de verschillende thema's, waaronder de opvang van asielzoekers, huisvesting van statushouders, de nieuwe Wet Inburgering 2021 en de verdere integratie van deze nieuwe (soms tijdelijke) inwoners in en met onze stad.

Dit beleidskader geeft een overzicht van wat we integraal geregeld hebben om Maastricht een veilige thuishaven te maken voor zowel tijdelijke als permanente nieuwe inwoners. De gemeente heeft wettelijke taken ten aanzien van huisvesting van statushouders (wonen), inburgering en re-integratie. Daarnaast zet zij zich binnen het sociaal domein in voor de opvang van asielzoekers en het bieden van ondersteuning aan inwoners die dit nodig hebben om hun plek te vinden in onze samenleving en mee te kunnen doen. We streven gezamenlijk naar het leveren van kwaliteit, een zachte landing en veerkrachtige wijken. We realiseren ons dat dit niet altijd een makkelijke opgave is en dat verschillende taken soms op gespannen voet met elkaar staan.

Voorliggend beleidskader staat onder andere in verbinding met de sociale visie 2040, de sociale basis binnen onze stad, de educatieve agenda, onze woon(zorg)visie en inzet op veiligheid en leefbaarheid. Dit laat zien dat de integratie van nieuwkomers een integraal thema betreft. Waar we nu zaken vaak ad-hoc en los van elkaar oppakken, streven we voor de toekomst naar een integrale aanpak.

Een kader waarin de drie pijlers uit de sociale visie 2040 naar voren komen, namelijk:

- **Bestaanszekerheid voor iedereen**
- **Gelijke kansen voor iedereen**
- **Positieve gezondheid voor iedereen**

Dit document is tevens een instrument om iedereen in de stad te inspireren en ondersteunen in de dagelijkse werkzaamheden, van interne collega's in de uitvoering tot partnerorganisaties. Beleid gaat immers pas echt leven als we samen focus weten aan te brengen en vanuit saamhorigheid onze doelen omarmen en uitdragen.

Voorliggend beleidskader is een kader op hoofdlijnen en vormt de paraplu voor de nadere uitwerking van een drietal uitvoeringsprogramma's rondom asielopvang, taal en participatie in de nieuwe Wet Inburgering 2021 en sociale bruggen en toegang tot de sociale basis voor nieuwkomers.

In de bijlage van dit document vindt u een schematisch overzicht van het beleidskader op A4 formaat; van Opvang tot Integratie in 1 oogopslag.

Een kader voor Integratie

Samen werken we continu aan een gemeenschap waar mensen, ongeacht hun achtergrond, samenleven, werken, leren en socialiseren, gebaseerd op gedeelde rechten, plichten en kansen. Succesvolle integratie helpt mensen om hun hoogste potentieel te realiseren. Integratie gaat om toegang tot voorzieningen in de stad, mogelijkheden tot participatie en toegang tot werk, het verlagen van kansenongelijkheid en het ondersteunen van sociale cohesie.

Indicatoren voor integratie

Maar hoe maak je integratie nu inzichtelijk en liefst ook meetbaar? Hoe weten we of we de juiste keuzes maken, de juiste instrumenten inzetten en wat deze keuzes opleveren?

Dit gaan we doen door middel van een raamwerk voor integratie, gebaseerd op een internationaal kader "Indicators for integration".

Het raamwerk kan gebruikt worden als bril om naar het ondersteunen van nieuwkomers te kijken. Tevens is het mogelijk om data te verzamelen op basis van dit model van 13 domeinen, waar aan ieder domein een reeks van indicatoren gekoppeld kan worden. Geen enkel domein is hierbij belangrijker dan een ander domein¹. Noch moet het integratieproces in een bepaalde volgorde plaatsvinden om succesvol te zijn.

In 2024 gaan we aan de slag met het ontwikkelen van een dashboard en het samenbrengen van de bestaande en waar nodig nieuwe data, zodat we de verschillende domeinen in beeld kunnen brengen, data beter kunnen duiden en ingezette interventies kunnen monitoren en evalueren op basis van cijfers.

Raamwerk

Het raamwerk voor integratie verdeelt 13 domeinen over 4 clusters: de basis, ijkpunten en middelen, ondersteuners en sociale verbindingen.

¹ We maken hierbij een kleine kanttekening ten aanzien van kinderen, waarbij onderwijs natuurlijk een hoge prioriteit krijgt.

1. De Basis

Dit is de basis waarop wederzijdse verwachtingen en verantwoordelijkheden worden gebouwd, welke het proces tot integratie ondersteunt. Een combinatie van **rechten en verantwoordelijkheden**, waarbij beide moeten worden gezien vanuit zowel de kant van de nieuwkomers als de ontvangende gemeenschap.

2. IJkpunten en middelen

Dit zijn domeinen die zowel als meetpunt kunnen dienen voor integratie, omdat succes in deze domeinen als een (meetbare) indicator dient, als ook een middel of aanjager voor integratie. Succes op deze domeinen bevordert immers ook het bredere integratieproces.

Het raamwerk benoemt 5 domeinen in dit cluster:

- 2.1 Huisvesting
- 2.2 Zorg en Welzijn
- 2.3 Werk en Inkomen
- 2.4 Onderwijs
- 2.5 Vrije tijd

3. Ondersteuners

Deze domeinen dragen bij aan het proces van integratie. We hebben het dan over:

- 3.1 Veiligheid en stabiliteit
- 3.2 Taal en communicatie
- 3.3 Digitale vaardigheden
- 3.4 Cultuur en interculturele vaardigheden

4. Sociale verbindingen

Dit cluster richt zich op het belang van relaties en de verschillende vormen van relaties die bijdragen aan het integratieproces. Hierbij onderscheiden we drie verschillende sociale verbindingen:

4.1 Banden: verbindingen met mensen met een gedeelte identiteit. Deze worden

gekenmerkt door uitwisseling van zowel praktische en emotionele steun en kunnen individuen en groepen het vertrouwen en de veiligheid bieden die nodig zijn voor integratie.

4.2 Connecties: verbindingen met mensen met een andere achtergrond. Deze connecties worden gekenmerkt door voldoende vertrouwen tussen mensen om interacties en uitwisseling voort te brengen. Mensen met verschillende achtergronden delen door sociale connecties in middelen en kansen.

4.3 Bruggen: verbindingen met de lokale en nationale overheid. Om als volwaardig lid van de samenleving mee te kunnen doen, is het nodig dat iemand toegang heeft tot rechten en ondersteuning, als ook aan zijn verplichtingen kan voldoen. We streven hierbij naar een actief burgerschap onder nieuwkomers.

Uit het kader voor integratie kunnen we concluderen dat Integratie afhankelijk is van een breed scala aan domeinen. Ook vraagt het om de inzet van een breed scala van stakeholders (o.a. de nieuwkomer zelf, de inwoners/gemeenschap en de overheid/gemeente) die verantwoording nemen voor hun eigen bijdrage. Nieuwkomers en de ontvangende gemeenschap zullen moeten samenwerken om de kansen die er zijn wat betreft integratie aan te grijpen en te promoten.

Om integratie te laten slagen, moet iedere stakeholder open staan voor verandering en hieraan willen bijdragen. De gemeente speelt hierbij een belangrijke rol als uitvoerder, facilitator en regisseur.

Een aanpak van opvang tot integratie

Het raamwerk geeft ons de basis om in samenhang een visie te ontwikkelen ten aanzien van de bredere opgave van opvang en integratie van asielzoekers en statushouders. Dit door middel van drie hoofdlijnen:

- **Begeleiden naar en faciliteren van middelen voor integratie** (huisvesting, zorg en welzijn, werk en inkomen, onderwijs en vrije tijd).
- **Investeren in de ondersteunende domeinen van integratie** (stabiliteit, veiligheid, taal, interculturele- en digitale vaardigheden);
- **Ondersteunen en faciliteren van sociale verbinding** (banden, connecties en bruggen).

1. De Basis

In onze samenleving is reeds een basis aanwezig is wat betreft de rechten en verantwoordelijkheden van onze inwoners en dus ook nieuwe inwoners van onze stad. Waarbij we ons ervan bewust moeten blijven dat er een taak bij de gemeente en ketenpartners ligt om nieuwkomers te informeren over de rechten en verantwoordelijkheden die hij/zij heeft als inwoner van Nederland en van onze stad.

2. IJkpunten en middelen

2.1.1 Huisvesting: Opvang

De gemeente Maastricht neemt al geruime tijd haar maatschappelijke en humanitaire verantwoordelijkheid in het bieden van opvang voor asielzoekers en statushouders. Na een aantal jaren van inzet van tijdelijke opvanglocaties, opende in juni 2020 het nieuwe permanente AZC aan de François de Veijestraat haar deuren. Met de opening

begon ook de looptijd van de bestuurlijke overeenkomst voor 17 jaar. Tot en met 2037 biedt de locatie dagelijks opvang aan maximaal 650 bewoners, zijnde asielzoekers en statushouders in afwachting van zelfstandige huisvesting.

De komst van een opvanglocatie heeft een impact op de buurt waar de locatie landt. Vroegtijdige en actieve communicatie met de omgeving is dan ook van groot belang. Onze afdeling communicatie speelt hierin een belangrijke rol en werkt hierbij intensief samen met het COA. Gezamenlijk worden klankbordgroepen ingericht, bestaande uit omwonenden en andere betrokkenen. Zo werken we aan draagvlak en bieden we een platform om knelpunten en verbeterpunten te bespreken. Daarnaast houden we de buurt en gemeenteraad op de hoogte van ontwikkelingen door middels van bewonersbrieven en raadsinformatiebrieven.

Samen met het COA staan we in Maastricht voor kwalitatieve opvang van asielzoekers binnen onze gemeentegrenzen. Hieraan geven we uitvoering in de vorm van het reguliere AZC aan de François de Veijestraat en de tijdelijke noodopvanglocatie (tot en met augustus 2025) aan de Mariënwaard. Beide voldoen aan een uitgebreid programma van eisen van het COA. Binnen de opvanglocaties werkt het COA en de gemeente onder andere samen met VluchtelingenWerk Nederland, de vreemdelingenpolitie (AVIM), dienst terugkeer en vertrek (DT&V), de GGD, lokale welzijnsinstellingen en vrijwilligersorganisaties.

Met de invoering van de **spreidingswet**² (voorzien in 2024) ontstaat er een permanente regeling voor een evenwichtige spreiding van asielopvang. Deze wet moet ervoor zorgen dat de opvang van asielzoekers beter wordt verspreid onder gemeenten waarmee de onderlinge solidariteit wordt bevorderd. De verschillende opgaven dienen regionaal verdeeld te worden, waarbij de Limburgse Regietafel een coördinerende rol heeft. De spreidingswet geeft ons als gemeente in de toekomst een wettelijke taakstelling ten aanzien van opgave asielopvang. Deze werken we in de eerste helft van 2024 verder uit in een uitvoeringsprogramma asielopvang, wanneer er meer duidelijk is ten aanzien van de implementatie van de spreidingswet.

Een aparte doelgroep onder asielzoekers wordt gevormd door de groep **Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers)**. Dit zijn jongeren tot 18 jaar die zonder ouder/verzorger of voogd naar Nederland afreizen en een aanvraag voor een verblijfsvergunning indienen bij de IND. De opvang van AMV'ers tijdens de asielprocedure vindt plaats in gastgezinnen (tot 15 jaar) en speciale opvanglocaties van het COA (momenteel o.a. in Cadier en Keer, Eijsden-Margraten). Deze locaties tellen mee voor asielopvang onder de komende spreidingswet.

AMV'ers vallen tevens onder de begeleiding van de landelijke voogdijorganisatie Stichting Nidos. Samen met lokale contractpartners (in Zuid-Limburg o.a. Xonar en Hilzijn) wordt er huisvesting en begeleiding ingericht voor de jongeren met een verblijfsstatus in de vorm van kleinschalige opvanglocaties. Wanneer een gemeente in samenwerking met Nidos een aantal jongeren met een verblijfsstatus

huisvest binnen de gemeente, tellen deze jongeren ook mee voor de taakstelling huisvesting vergunninghouders. Ook hebben we ten aanzien van deze jongeren een uitgestelde huisvestingstaak, die ingaat na de 18^e verjaardag van de betreffende jongere. Op deze taakstelling komen we later in dit beleidskader terug.

Als gemeente vinden we het belangrijk om ook deze groep een plek te geven in onze stad. We streven hierbij naar een doorlopende lijn van (intensieve) begeleiding naar volwassenheid en zelfredzaamheid binnen onze regio. Naar aanleiding van een lobby richting Den Haag (o.a. vanuit Limburg) heeft de Rijksoverheid afgelopen jaar besloten om vanaf 2023 verlengde opvang mogelijk te maken voor AMV'ers met een verblijfsvergunning na hun 18^e verjaardag. Dit betekent dat deze jongeren ook na hun 18^e verjaardag langer in hun opvanggezin of kleinschalige opvang kunnen blijven wonen en begeleid worden.

Voor de jongeren die hier klaar voor zijn, wordt na de 18^e verjaardag zelfstandige huisvesting gerealiseerd in onze stad in samenwerking met woningcorporaties, particuliere kamerverhuurders en het Martinushuis van The Masters.

² Wetsvoorstel "gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen"

“Het Martinushuis Community Home & Wijkhuis aan de Hoogbrugstraat 41, huisvest 21 studio’s waar jonge statushouders, studenten en “anders” ontwikkelden (Masters) voor korte of langere tijd samenwonen. Een uniek woonconcept, dat als doel heeft om met elkaar te groeien naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Uitgangspunt is dat de jongeren zich versneld kunnen ontwikkelen en op basis van hun talenten iets teruggeven aan elkaar en aan de wijk. Deze pilot loopt nog tot halverwege 2024. In de eerste helft van 2024 zal er een evaluatie van de pilot plaatsvinden en een eventueel vervolg worden besproken.”

Naast de opvang van asielzoekers en alleenstaande minderjarige vreemdelingen, zet de gemeente Maastricht zich samen met het VLOT-team van het Leger des Heils in voor **de opvang en begeleiding van een kleine groep uitgeprocedeerde asielzoekers** die onder schrijnende omstandigheden in onze stad verblijven. Dit in de vorm van een bed bad brood voorziening

Het Vlotteam is een zelfstandige werkeenheid van het Leger des Heils. Het biedt tijdelijk onderdak en hulp aan uitgeprocedeerde asielzoekers met medische/psychische problematiek of personen waarbij nog een kans bestaat op verblijf in Nederland middels een nieuwe asielprocedure.

Het team zet zich in om, samen met gespecialiseerde advocaten, voor een laatste keer een procedure te starten. Dit gaat gepaard met een strenge selectie aan de voorkant. Enkel na deze strenge selectie, biedt het Vlotteam ook verblijf aan. Een aantal keer per jaar worden casussen besproken tijdens een lokaal samenwerkingsoverleg, waaraan naast de gemeente (sociaal en veiligheid) en Vlotteam ook de IND, het IOM, de vreemdelingenpolitie en Dienst Terugkeer en Vertrek deelnemen.

Landelijk werkt de Rijksoverheid sinds 2018 aan de ontwikkeling van **Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen** (LVV’s), waarmee de huidige bed bad broodvoorzieningen op den duur niet meer nodig zouden zijn. Momenteel zijn er landelijk 5 pilotlocaties. Gestreefd wordt naar een bestendig netwerk van 8 LVV’s, die deze specifieke groep vreemdelingen onderdak biedt. De vreemdelingen moeten meewerken aan een oplossing voor hun situatie, die in veel gevallen neerkomt op terugkeer. Daarbij kunnen ze rekenen op begeleiding en ondersteuning door organisaties in de vreemdelingenketen en lokaal actieve organisaties. Samen met het Leger des Heils volgen we nauwgezet de ontwikkelingen.

2.1.2 Huisvesting Statushouders

Vanuit de **wettelijke taakstelling huisvesting vergunningshouders** huisvesten we ieder halfjaar een door het Rijk bepaald aantal statushouders in onze stad. We bezien deze huisvestingsopgave van statushouders in samenhang met andere aandachtgroepen en niet te vergeten reguliere woningzoekenden.

Statushouders behoren tot de doelgroep *woonurgenten met voorrang* op een sociale huurwoning. De woningcorporaties van Maastricht kennen ongeveer 1.000 mutaties per jaar. Deze woningen worden grofweg 50/50 toegewezen aan urgente vs. niet-urgente woningzoekenden. Statushouders maken onderdeel uit van de 500 woningzoekenden die via bemiddeling een woning krijgen toegewezen.

Grote schommelingen in instroom (zowel op aantal als gezinssamenstelling) en uitstroom uit de AZC’s maken het lastig om de vraag van statushouders te voorspellen. Sinds de tweede helft van 2022 zien we een forse stijging van de taakstelling. In samenwerking met de lokale woningcorporaties zijn we er als

gemeente in geslaagd de taakstelling van 2022 (inclusief de achterstand uit eerdere jaren) af te ronden in januari 2023. De taakstelling voor 2023 was fors en ook voor 2024 verwachten we een uitdaging.

Er is momenteel extra aandacht voor de invulling van de huisvesting, omdat het voldoen aan de taakstelling steeds lastiger wordt. Redenen zijn divers, en liggen vrijwel altijd buiten de invloedssfeer van de gemeente. Denk aan gezinshereniging die een tijd door de Rijksoverheid *on hold* is gezet en een zeer specifieke woningvraag: het zijn met name hele kleine woningen (1-persoons) of hele grote woningen (≥ 6 personen) die gezocht worden. Deze woningen zijn er niet of nauwelijks binnen vrijkomend regulier aanbod. Ook neemt de druk van andere woonurgenten toe. Ook voor de regulier woningzoekenden duurt het gemiddeld genomen langer om een woning te vinden: dit is te zien aan de zoekduur voor een reguliere sociale huurwoning (van 11,6 maanden in 2021 naar 24 maanden in 2023).

Omdat er sprake is van een permanente druk op sociale huurwoningen in algemene zin, wordt ingezet op het (versneld) toevoegen van extra reguliere sociale huurwoningen. Hierin zouden dan zowel reguliere woningzoekenden als bijzondere doelgroepen gehuisvest kunnen worden waarbij de verhouding tussen die doelgroepen per locatie kan verschillen afhankelijk van de type woningen, de veerkracht van een buurt of andere factoren die spelen in de directe omgeving. Bij alle afwegingen en keuzes die gemaakt worden, speelt het belang van (en effect op) de reguliere woningzoekende een belangrijke rol.

Ook wetgeving en programma's vanuit het Rijk zorgen voor verschillende ontwikkelingen die van belang zijn voor het

huisvestingsvraagstuk. Zo zijn gemeenten verplicht om **woonzorgvisies** op te stellen en moeten deze ook regionaal worden afgestemd. Statushouders maken onderdeel uit van deze woonzorgvisie, omdat de zoektocht naar geschikte woningen voor verschillende doelgroepen om gerichte en op elkaar afgestemde acties vraagt.

Daarnaast vinden er nog op grond van de Wet versterking regie Volkshuisvesting wijzigingen plaats in de Omgevingswet. Op grond hiervan dienen gemeenten een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen. De woonzorgvisie zal hiervan dan onderdeel uit gaan maken. Verder zijn de verplichte urgentie van een aantal categorieën doelgroepen (huisvestingsverordening met urgentieverdeling) en een evenredige verdeling van aandachtsgroepen over gemeenten, onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. De verplichting tot het vaststellen van het volkshuisvestingsprogramma wordt in de Omgevingswet bij het college van burgemeester en wethouders gelegd. Hiermee wordt de vaststelling van de woonzorgvisie – als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma - ook bij het college neergelegd.

Het bieden van een nieuw thuis stopt niet bij het aanbieden van een passende woning. We werken hard aan een sociale en maatschappelijke basisinfrastructuur voor onze (nieuwe) inwoners. Om voor iedere inwoner van onze stad gelijke kansen te creëren, ongeacht waar je woont in onze stad. De verbinding tussen nieuwe statushouders en de overige buurtbewoners, buurtnetwerken en bewonerskrachten vindt niet altijd vanzelfsprekend plaats. Mensen die hierin coachen, bemiddelen en verbinden zijn onmisbaar. Woningcorporaties (o.a. bewonerskrachten), VluchtelingenWerk en andere partijen spelen in een vroeg stadium

een grote rol in het vinden van de aansluiting in de buurt en onze stad.

2.2 Zorg en Welzijn

Als onderdeel van de Wet Inburgering 2021, wordt de maatschappelijke begeleiding van statushouders gedurende de eerste 12 maanden na zelfstandige huisvesting geboden door VluchtelingenWerk Nederland. De hoofddoelstellingen van deze begeleiding betreffen integratie en zelfredzaamheid binnen de verschillende leefgebieden. VluchtelingenWerk werkt hierin nauw samen met de consulenten Inburgering, die de regie hebben op het totale inburgeringsproces en werken vanuit de methodiek van Positieve Gezondheid. Dit laatste vormt tevens een belangrijke pijler binnen de sociale visie 2040.

Het merendeel van de statushouders kan zich na 12 maanden redelijk redden in onze stad, al dan niet met ondersteuning vanuit het voorliggend veld en de **sociale infrastructuur** in de wijk. Het is van belang dat de organisaties, diensten en voorzieningen die burger professionele ondersteuning bieden, in staat zijn nieuwkomers te begeleiden. Interculturele vaardigheden zijn daarbij steeds belangrijker.

We zien dat we in Maastricht nog een slag te slaan hebben op dit vlak. Dit begint overigens binnen onze eigen organisatie. Zo is het onder andere van belang dat ons recent opgerichte team gebiedsgericht werken, wordt meegenomen op dit thema. Daarnaast is het van belang dat we bij zowel onze professionele instellingen als vrijwilligersorganisaties regie voeren ten aanzien van inclusie en interculturele vaardigheden. Als gemeente kunnen we een faciliterende rol nemen ten aanzien van kennisdeling, maar ook verschillende partijen bij elkaar brengen. Organisaties die de afgelopen jaren expertise

hebben opgedaan, kunnen deze expertise delen en samenwerking aangaan met andere partijen. Dit werken we in de loop van 2024 verder uit in een uitvoeringsprogramma gericht op sociale bruggen en toegang tot de sociale basis voor nieuwkomers.

Bij de **sociale basis** gaat het ook om de aansluiting met informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen burgers onderling. Deze relaties tussen burgers onderling verkleinen tevens de kans op polarisatie en verschillende groepen inwoners die op gespannen voet met elkaar staan. Sociale verbinding zorgt ervoor dat mensen goed met elkaar kunnen samenwonen en leven.

We komen hier later nog op terug in dit kader wanneer we het hebben over sociale verbindingen. Hierbij is ook een link te leggen met de reeds aanwezige bewonersnetwerken en bewonerskrachten van de woningcorporaties in een aantal wijken.

De afgelopen jaren zien we de draagkracht en het draagvlak in verschillende wijken teruglopen. Samen met woningcorporatie Servatius onderzoeken we momenteel de mogelijkheid om vanuit de **aanpak bewonerskrachten** zowel de nieuwkomers een zachtere landing in de wijk te laten maken, als ook de nieuwkomer op enige moment te laten participeren (en op deze manier iets terug te laten doen) in de wijk.

Op het gebied van **gezondheid** werken we als gemeente en COA nauw samen met de GGD. De GGD beschrijft de groep statushouders als een doelgroep met een grote veerkracht. Echter zijn er ook gezondheidsrisico's binnen de doelgroep bekend, waaronder psychische klachten en stress, diabetes, overgewicht en te weinig bewegen, roken en middelengebruik, infectieziekten, seksuele

gezondheidsrisico's, en problemen rondom opvoeden en veilig en gezond opgroeien.

Voorlichting over de verschillende onderwerpen start al in het AZC. Naast de risico's signaleert de GGD ook belemmeringen. Zo vinden veel nieuwkomers moeilijk hun weg in het Nederlandse zorgsysteem, beschikken zij over geringe gezondheidsvaardigheden, en spelen de taalbarrière en de inzet van professionele tolken hierbij een grote rol.

De regierol van de consulent inburgering is hierin weer een belangrijke component. Tijdens de brede intake moet het thema (jeugd)zorg worden meegenomen. Wanneer er een hulpvraag speelt, kan dit vervolgens integraal worden opgepakt in samenwerking met VluchtelingenWerk en collega consulenten vanuit de WMO en Jeugd/Onderwijs. Een duidelijke regie binnen onze uitvoering kan ervoor zorgen dat zaken goed op elkaar afgestemd zijn, dat helder is welke lokale partners een bijdrage kunnen leveren bij hulpvragen en dat knelpunten en oplossingen in kaart kunnen worden gebracht.

Wanneer nieuwkomers onvoldoende ondersteuning vinden in het voorliggend veld, hebben zij zoals iedere andere burger toegang tot (geïndiceerde) zorg vanuit o.a. de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en GGZ. Hierbij streven we ernaar een zo regulier mogelijke instroom te bewerkstelligen, middels de reguliere toegang. Echter hangt de daadwerkelijke toegankelijkheid af van de professional en hoe deze om kan gaan met de achtergrond, opleiding, sekse en vluchtgeschiedenis van de cliënt. Bij het kiezen van de juiste zorgpartner wordt vervolgens dan ook gekozen voor de juiste vorm van cultuur sensitieve zorg.

2.3 Werk en inkomen

In de sociale visie 2040 is bestaanszekerheid voor iedereen in onze stad een van de belangrijke pijlers. Wat betreft de nieuwkomers in onze stad geldt dit voor zowel de statushouders die zelfstandig gehuisvest worden in onze stad voor langere tijd, maar ook de tijdelijke bewoners van onze opvanglocaties.

Bewoners van deze opvanglocaties ontvangen leefgeld vanuit het COA en krijgen bepaalde onkosten vergoed. Hier geldt een duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden tussen het COA en de gemeente. Mensen die woonachtig zijn in het AZC kunnen geen aanspraak maken op de participatiewet en lokale minimaregelingen. Zodra een statushouder zelfstandig gehuisvest wordt binnen onze gemeentegrenzen, gelden voor hem/haar dezelfde rechten en plichten als ieder ander en is er wel toegang tot de **participatiewet en lokale minimaregelingen**.

Vanuit de **Wet Inburgering 2021** ligt er zoals eerder al beschreven een wettelijke taak om de statushouder de eerste zes maanden financieel te ontzorgen en te begeleiden richting financiële zelfredzaamheid. Ontzorgen gebeurt in onze gemeente middels budgetbeheer en begeleiding vanuit de Kredietbank Limburg, aan de door de wet verplichte component financiële zelfredzaamheid wordt gewerkt binnen de maatschappelijke begeleiding die wordt uitgevoerd door VluchtelingenWerk Nederland.

Het liefst zien we dat nieuwkomers vanaf dag één kunnen meedoen in onze arbeidsmarkt en economie. In de praktijk is dit echter nog lastig te waarborgen. Bij asielzoekers geldt er een maximum van 24 weken per jaar dat zij mogen werken. Ook kunnen zij pas de arbeidsmarkt betreden na een minimumverblijfsperiode in Nederland van 6 maanden. Hierdoor verliezen

asielzoekers tijd ten aanzien van hun re-integratie proces, het opbouwen van een netwerk, het inzetten van hun talenten en het ontwikkelen van een toekomstperspectief en ambities.

Het COA zet om deze reden in op vroegtijdige participatie middels de **#Meedoenbalie** in het AZC. Deze balie geeft bewoners informatie over vrijwilligerswerk, betaald werken, sport- en andere activiteiten buiten het AZC. Vanuit de gehele stad hebben zich hier een groot aantal maatschappelijke initiatieven verbonden, als ook enkele werkgevers.

Zodra mensen in ons AZC een status hebben ontvangen en op de wachtlijst staan om voor huisvesting in de gemeente Maastricht, gaan onze consulenten inburgering zo snel mogelijk met iemand aan de slag. Op basis van een brede intake en leerbaarheidstoets, worden zowel alle leefgebieden als de leerbaarheid van de statushouder in beeld gebracht. Maatwerk wordt geboden middels een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), dat voor en met de statushouder wordt opgesteld. Dit is wettelijke verplicht. Samen met de statushouder wordt gekozen voor de juiste leerroute binnen het VISTA-college en worden er korte- en lange termijn doelen opgesteld ten aanzien van participatie, onderwijs en/of re-integratie. Een vroege start, snelheid door maatwerk en dualiteit zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

De consulent inburgering heeft de regie over zowel het inburgeringstraject als het stuk participatie en re-integratie. Hij/zij werkt daarbij intensief samen met de ketenpartners. Voor de statushouders met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, volgt er directe begeleiding richting de arbeidsmarkt. Voor de mensen met een langere afstand tot de arbeidsmarkt wordt re-integratie instrumentarium ingezet. Naast onze eigen re-

integratieketen (Annex/MTB/Podium24) en algemene voorzieningen (o.a. Athos), maken we hierbij gebruik van een aantal specifieke externe aanbieders zoals Praktech, WereldWijd en Grenzeloos. Dit zijn initiatieven die vanuit hun jarenlange ervaring met de doelgroep passende trajecten kunnen aanbieden met aandacht voor cultuurverschillen, taalachterstanden en werknemersvaardigheden. We zien dat deze begeleiding richting de arbeidsmarkt en aansluiting bij de Wet Inburgering 2021 nog beter kan binnen onze gemeente. Het komende kwartaal werken we dan ook aan een uitvoeringsprogramma rondom taal en participatie in de Wet Inburgering.

2.4 Onderwijs

In Maastricht streven we samen met onze onderwijsinstellingen naar kwalitatief nieuwkomersonderwijs. Lokale (onderwijs)instellingen en initiatieven proberen voor nieuwkomers een zo regulier mogelijke instroom in het Nederlandstalige onderwijs te bewerkstelligen.

Dit door middel van:

- Toegang tot voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE);
- Aanbod van taalklassen binnen het primair onderwijs;
- Eerste opvang anderstaligen (EOA) in de vorm van schakelklassen binnen het secundaire onderwijs;
- Ondersteuning in de vorm van buddy's voor overstappers van EOA naar regulier voortgezet onderwijs;
- Aandacht voor de doelgroep door middel van een consulent nieuwkomers binnen VSV;
- Aandacht voor de doelgroep binnen het reguliere mbo-onderwijs door middel van een projectleider binnen VISTA;

- Gecombineerd aanbod van inburgeringsonderwijs en de Entree opleiding binnen het VISTA-college;
- Aandacht voor de doelgroep binnen het reguliere hbo- en wo-onderwijs;
- Samenwerking met het Universitair Asiel Fonds (UAF) middels een samenwerkingsconvenant.

Naast het reguliere onderwijs is er ook aandacht voor kinderopvang en naschoolse opvang voor statushouders die een inburgerings- of re-integratietraject volgen. Hier zien we een krapte in aanbod, terwijl dit een belangrijk onderdeel betreft wanneer ouders inburgeringslessen volgen. Samen met VISTA proberen we het inburgeringsonderwijs zo flexibel mogelijk aan te bieden, ook in de avonduren, om zo problemen ten aanzien van kinderopvang het hoofd te bieden.

Onderwijsinstellingen binnen het primair, secundair en vervolgonderwijs werken zo regulier mogelijk samen met onze interne collega's van leerplicht en VSV, teneinde nieuwkomers een zo reguliere mogelijke instroom in het Nederlands onderwijssysteem te bieden. De consulent VSV vormt een belangrijke schakel tussen het reguliere onderwijs en de Wet Inburgering.

Gezien de toename van het aantal jeugdige asielzoekers, statushouders en ontheemden uit de Oekraïne, hebben onderwijsinstellingen als het NOVO-college te maken met een hoge toename van het aantal leerlingen. Hierdoor neemt onder andere de druk toe ten aanzien van onderwijshuisvesting en de inzet van docenten (krapte arbeidsmarkt). Vooralsnog lukt het om iedere leerling van passend onderwijs te voorzien.

Als antwoord op dit landelijke probleem, is het Rijk gekomen met het **de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs**.

Deze wet stelt scholen en gemeentebesturen in staat om maatwerk te leveren bij de organisatie van het onderwijs aan nieuwkomers als de lokale situatie daarom vraagt. Op die manier wil de regering voorkomen dat leerplichtige nieuwkomers in de komende maanden in grote getalen zonder onderwijs thuis of in de crisisopvang komen te zitten.

Vanuit de taalklassen en internationale schakelklassen stromen jongeren zoveel mogelijk door naar passend regulier onderwijs. Leerplicht en VSV (aanpak voortijdig schoolverlaten) vormen hierbij belangrijke interne schakels. Een aandachtspunt de komende tijd vormt de toename van het aantal laaggeletterde en analfabete leerlingen. Ook zien we een toename van het aantal leerlingen met een asielachtergrond in het praktijkonderwijs.

Wanneer een jongvolwassen statushouder 18 jaar wordt en geen opleiding volgt die leidt tot een startkwalificatie (een diploma havo, vwo, mbo 2 of hoger), wordt de jongvolwassene inburgeringsplichtig onder de nieuwe **Wet Inburgering 2021** en valt hij voor wat de inburgering betreft onder de regie van een consulent inburgering. Voor jongeren afkomstig van de EOA en het reguliere onderwijs wordt in afstemming met school en (indien van toepassing) samen met de betrokken VSV consulent en de jongere door de inburgeringsconsulent een plan uitgestippeld ten aanzien van een passend toekomstperspectief inclusief onderwijs en/of re-integratie. Waar mogelijk wordt dit gecombineerd met regulier onderwijs. Vista biedt op dat gebied een gecombineerd traject inburgering en Entree-opleiding aan.

Voor de (jong)volwassenen die instromen in het mbo-, hbo- of wo-onderwijs is er extra aandacht vanuit de onderwijsinstellingen VISTA, Zuyd en UM. Binnen VISTA kunnen ook

jongeren die gestart zijn met een reguliere Mbo-opleiding en die dreigen uit te vallen terugvallen op de combinatie van Entree en Inburgering (B1-Entree route). Asielzoekers en statushouders die studeren aan Zuyd of UM kunnen aankloppen bij het UAF voor extra ondersteuning. Samenwerking tussen UAF en gemeente vindt plaats op basis van afspraken die zijn vastgelegd in een convenant.

“Onder voorzitterschap van de Universiteit Maastricht is het **Netwerk Vluchtelingen en Onderwijs** actief sinds 2015. Samen met haar netwerkpartners (o.a. COA, gemeente Maastricht, Zuyd, VISTA, VluchtelingenWerk, Nidos, NOVO-college, Praktech en WereldWijd) streeft zij naar een doeltreffende en zoveel mogelijk op maatwerk gerichte aanpak als het gaat om onderwijs en participatie van zowel asielzoekers als statushouders.”

2.5 Vrije tijd

Participeren, oftewel meedoen in onze stad, is belangrijk voor het integratieproces van nieuwkomers in onze stad. Meedoen voorkomt isolement, zorgt voor een invulling van vrije tijd en zingeving, biedt mogelijkheden om de Nederlandse taal toe te passen, draagvlak te bevorderen onder de lokale gemeenschap en voor de nodige sociale verbindingen.

Vanuit Maastricht Sport en cultuur werd er de afgelopen jaren samengewerkt in de keten, om door middel van kennisdeling en kennisverbreding meer kinderen, waaronder de kinderen van nieuwkomers, kennis te laten maken met het georganiseerde sport- en

culturaanbod. Dit onder het project Meedoen. Momenteel wordt gewerkt aan het project “Wereldmeiden & Wereldgozers”, een maatjesproject waarin een divers samengestelde groep meiden of jongens samen sportend elkaars netwerk, leven, cultuur en achtergrond leren kennen.

Volwassenen kunnen vanaf 2024 gebruik maken van het Volwassenfonds Sport en Cultuur. Om volwassen nieuwkomers richting het reguliere aanbod te activeren en begeleiden, werken we momenteel aan het opzetten van een activeringsprogramma voor inburgeraars, als participatieonderdeel naast de verplichte taallessen.

Hiernaast steunen we als gemeente (middels de subsidieregeling vrijwillige inzet) initiatieven en organisaties die zich inzetten voor ontmoeting en empowerment van nieuwkomers en andere doelgroepen in de stad. In 2023 waren dit onder andere Refugee Project Maastricht (onderdeel van The InnBetween), Stichting Connect, Stichting Meet, Serve the City en het Kenniscentrum voor Empowerment Maastricht.

Bovenstaande domeinen huisvesting, zorg en welzijn, werk en inkomen, onderwijs en vrije tijd vormen samen het cluster IJkpunten en middelen. Resultaten op deze domeinen kunnen dienen als meetbare indicatoren. In 2024 werken we deze als belangrijke indicatoren uit in een dashboard.

Het is belangrijk om te onthouden, dat hierbij geen enkel domein belangrijker is dan een ander domein. Noch moet het integratieproces in een bepaalde volgorde plaatsvinden om succesvol te zijn.

3. Ondersteunende domeinen

3.1 Veiligheid en stabiliteit

Onderzoek laat zien dat mensen een gevoel van persoonlijke veiligheid en sociale stabiliteit nodig hebben om mee te doen en te integreren. Dit heeft meestal tijd nodig bij mensen met een asielachtergrond. Zij zijn vaak afkomstig uit landen of situaties waar vertrouwen in de overheid, politie etc. niet vanzelfsprekend is. Zij hebben een heel leven, bekende en familieleden achtergelaten, of bevinden zich nog in een ingewikkeld proces van gezinshereniging.

Integrale veiligheid in de stad, rondom het AZC en andere opvanglocaties vormen belangrijke onderwerpen wat betreft de doelgroep asielzoekers en statushouders. Zowel de buurtbewoners, als de nieuwkomers moeten kunnen rekenen op een veilige leefomgeving. Hiervoor is een goede aanpak essentieel.

In samenwerking met het COA, de Politie, openbaar ministerie en de gemeente Maastricht, streven we naar een integrale aanpak op dit gebied. Met de komst van het nieuwe AZC aan de François de Veijestraat, is de samenwerking tussen de afdeling Sociaal, de afdeling Veiligheid en Zorg- en Veiligheidshuis, het COA en de Politie opnieuw aangehaald. Structurele korte lijnen en tijdige uitwisseling van informatie staat hierbij centraal. Dit heeft onder andere geresulteerd in een integraal overleg op locatie tussen het COA, AVIM, onze afdeling veiligheid, de wijkagent en de wijk gebonden medewerker van handhaving in de openbare ruimte.

3.2 Taal en communicatie

Voor anderstaligen, waaronder asielmigranten, is taalvaardigheid in het Nederlands een sleutel om een goede plek te verwerven in onze samenleving. Het leren van

een taal gebeurt meestal in een combinatie van formeel (inburgeringsprogramma), non-formeel (o.a. taalmaatjes en taalcafé's) en informeel (o.a. met de burens, collega's of in de winkel) leren.

Het COA geeft in haar opvanglocaties lessen Voorinburgering en KNM (Kennis Nederlandse Maatschappij) voor statushouders. Daarnaast geven vrijwilligers Nederlandse les aan asielzoekers. Statushouders die de voorinburgering hebben afgerond, maar nog niet kunnen uitstromen naar zelfstandige huisvesting in onze stad of regio kunnen middels de nieuwe Wet Inburgering 2021 vroegtijdig instromen naar een van de leerroutes binnen het VISTA-college. Tijdig en in eigen tempo de taal leren is voor statushouders dus niet meer afhankelijk van zelfstandige huisvesting.

Middels aanbestedingen in het kader van de nieuwe **Wet Inburgering 2021** hebben we de verschillende verplichte inburgeringroutes ingekocht bij het VISTA-college voor de doelgroep statushouders die moeten inburgeren. In samenwerking met VISTA-college geven we invulling aan de verschillende leerroutes, zijnde:

- B1-route: de reguliere inburgeringsroute die mensen opleidt tot het minimale taalniveau B1;
- Z-Route: de zelfstandig met taal route gericht op de maximaal haalbare deelname aan de maatschappij voor deelnemers waarvoor de B1-route niet haalbaar blijkt;
- Onderwijsroute: een route voor statushouders tot 27 jaar, gericht op doorstroom naar regulier vervolgonderwijs.

Voorafgaande aan de drie routes kan iemand, wanneer nodig, een alfabetiseringstraject volgen. Sinds september 2023 is er tevens een combinatie mogelijk van de B1-route en Entree (MBO1) binnen VISTA. Tevens volgen alle deelnemers het onderdeel Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM). Hiermee is voor volwassen statushouders het formele taalonderwijs ingeregeld. Het is van belang om samen met het VISTA-college het aanbod doorlopend te blijven evalueren en bijstellen waar nodig.

Ook is het van belang om als gemeente en gemeenschap te blijven investeren in het faciliteren van informele vormen van leren en leren door middel van sociale verbindingen in het dagelijks leven. Allereerst doen we dit door de komende jaren te blijven inzetten op de inzet van taalmaatjes, die naast het oefenen van de taal gericht zijn op ontmoeting 1-op-1. Hiermee investeren we tevens in sociale verbinding. Daarnaast ondersteunen we middels onze subsidieregeling vrijwillige inzet vrijwilligersinitiatieven die zich inzetten op het gebied van taal, ontmoeting en empowerment.

Voldoende deelname aan deze initiatieven vraagt om interesse, motivatie en doorzettingsvermogen van de nieuwkomer, maar ook om een goede doorverwijzing en begeleiding vanuit het werkveld naar deze initiatieven. Zowel vanuit onze eigen interne uitvoering als onze partnerorganisaties.

3.3 Digitale vaardigheden

Voor veel statushouders vormt het gebrek aan voldoende digitale vaardigheid een belemmering. Denk hierbij aan het inloggen met een DigiD, de weg vinden op diverse websites van de overheid (o.a. DUO en Toeslagen), digitaal bankieren en het gebruik van Microsoft Office-programma's in een werkomgeving.

Digitale vaardigheden maken (beperkt) onderdeel uit van de leerroutes binnen VISTA en de maatschappelijke begeleiding vanuit VluchtelingenWerk. Een non-formeel en informeel aanvullend aanbod is hierbij wenselijk. De komende periode brengen we het aanbod in Maastricht in kaart.

3.4 Cultuur en interculturele vaardigheden

Om mee te kunnen doen in onze maatschappij is er een bepaalde basiskennis van onze cultuur, waarden en normen en omgangsvormen noodzakelijk. Vanuit het begrip integratie streven we er niet naar dat mensen zich volledig aanpassen, oftewel assimileren met onze cultuur. Interculturele vaardigheden bieden mensen handvaten om verbinding met elkaar te maken en mee te doen in onze maatschappij. We hebben het dan over taalvaardigheid, aanpassingsvermogen, openheid, verdraagzaamheid, empathie en cultureel bewustzijn.

De meeste nieuwkomers slagen er zelf en met behulp van ons standaardaanbod in om te integreren in onze stad. Dit middels het wettelijk verplichte inburgeringsaanbod (incl. het participatieverklaringstraject en lessen Kennis van de Nederlandse Maatschappij), de maatschappelijke begeleiding vanuit VluchtelingenWerk en uit persoonlijke contacten met vrijwilligers en inwoners van onze stad.

Een relatief kleine groep heeft meer moeite met het vinden van de juiste aansluiting. We kunnen hier twee groepen in onderscheiden:

- Volwassen, vaak lager opgeleide migranten, met een culturele achtergrond die verder afstaat van onze Westerse cultuur;
- Jongeren en jongvolwassen statushouders die als alleenstaande minderjarige vreemdeling (AMV) naar

Nederland zijn afgereisd zonder ouders of voogd (16 t/m 21 jaar).

De komende periode brengen we met onze samenwerkingspartners in kaart welk aanbod in Maastricht voor handen is en of hier een uitbreiding in nodig is. We denken hierbij aan groepsgewijze empowermenttrajecten gericht op zelfredzaamheid, sociale verbinding en positieve gezondheid.

De domeinen veiligheid en stabiliteit, taal en communicatie, digitale vaardigheden en cultuur en interculturele vaardigheden, dragen bij aan het proces van integratie. Het zijn daarmee de belangrijkste ondersteuners van integratie. Het is van belang om als gemeente in deze domeinen te blijven investeren.

4. Sociale verbindingen

4.1 t/m 4.3 Sociale banden, connecties en bruggen

Zoals eerder beschreven kunnen verbindingen tussen mensen met een gedeelde identiteit, het vertrouwen en de veiligheid bieden die iemand nodig heeft voor integratie. Deze verbindingen worden grotendeels gekenmerkt door uitwisseling van zowel praktische en emotionele steun. We zien deze verbindingen ontstaan gedurende de opvangperiode in het AZC, maar ook na huisvesting in onze gemeente. Mensen ontmoeten elkaar bij georganiseerde activiteiten (denk aan een moskee), of bijvoorbeeld inburgeringslessen. Dit zorgt ervoor dat mensen niet in een sociaal isolement terecht komen.

Als gemeente vinden we het belangrijk om daarnaast ook connecties te faciliteren tussen de nieuwkomers en de reeds woonachtige inwoners van onze stad. Om deze reden financieren we (vrijwilligers)organisaties die inzetten op ontmoeting, verbinding en

empowerment. De komende jaren zouden we deze organisaties ook graag inzetten om hun expertise te delen, onder andere op het gebied van interculturele communicatie en inclusie. We doen dit door hen een actieve rol te geven binnen onze sociale basis.

Daarnaast dienen we als gemeente zelf een betere brug te slaan met de nieuwkomers in onze stad. Eerdergenoemde sociale bruggen verbinden de nieuwkomer met lokale en nationale instituten. Om als volwaardig lid van de samenleving mee te kunnen doen, is het nodig dat dat iemand toegang heeft tot rechten en ondersteuning, maar daarbij ook zelf een actieve bijdrage kan leveren aan onze samenleving.

In een uitvoeringsprogramma gericht op sociale bruggen en toegang tot de sociale basis voor nieuwkomers, werken we uit op welke manier we nieuwkomers actiever kunnen betrekken op het gebied van burgerparticipatie, gebiedsgericht werken, maar ook beleidsontwikkeling op het gebied van integratie en inburgering.

Conclusie

Samen werken we continu aan een gemeenschap waar mensen, ongeacht hun achtergrond, samenleven, werken, leren en socialiseren, gebaseerd op gedeelde rechten, plichten en kansen. Succesvolle integratie helpt mensen om hun hoogste potentieel te realiseren. Integratie gaat om toegang tot voorzieningen in de stad, mogelijkheden tot participatie en toegang tot werk, het verlagen van kansongelijkheid en het ondersteunen van sociale cohesie.

Voorliggend beleidskader is een kader op hoofdlijnen en laat zien welke hoofdthema's betrokken zijn bij opvang en integratie. Het vraagt binnen het Sociaal Domein ook om een nadere uitwerking van de volgende uitvoeringsprogramma's:

Asielopvang

Wanneer de spreidingswet daadwerkelijk is aangenomen en de gevolgen regionaal en lokaal bekend zijn gaan we in de loop van 2024 aan de slag met het opstellen van een apart uitvoeringsprogramma op dit thema. Mogelijk biedt de Spreidingswet mogelijkheden tot uitwisseling ten aanzien van de verschillende opvang voor asielopvang, opvang AMV, opvang ontheemden Oekraïne en de huisvesting van statushouders. Hier dienen regionaal in Zuid-Limburg afspraken over gemaakt te worden. De regie hiervoor ligt bij de Limburgse Regietafel (LiRT) onder voorzitterschap van de Limburgse gouverneur (CdK).

Taal en participatie in de nieuwe Wet Inburgering 2021

Tijdens het eerste halfjaar van 2024 gaan we tevens verder aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsprogramma gericht op dualiteit in de Wet Inburgering.

In het kader van de wetgeving en onze lokale visie op inburgering, streven we naar zo vroeg mogelijke toeleiding naar de arbeidsmarkt. Samen met ketenpartners zetten we waar nodig trajecten in gericht op activering en ontwikkeling. Samen met hen onderzoeken we de komende periode of het reguliere aanbod toereikend is en/of wat er extra nodig is.

Voor financiering onderzoeken we of we op termijn kunnen aansluiten bij de financiering van duale trajecten gericht op integratie vanuit het Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF). Dit maakt ons minder afhankelijk van de middelen vanuit het gemeentefonds.

Sociale bruggen en toegang tot de sociale basis voor nieuwkomers

In dit uitvoeringsprogramma werken we uit op welke manier en met welke concrete stappen we de komende jaren nieuwkomers actiever gaan betrekken binnen onze sociale basis, op het gebied van burgerparticipatie, gebiedsgericht werken en beleidsontwikkeling op het gebied van integratie en inburgering.

Financiën

Opvang

Ten aanzien van de opvang van asielzoekers en statushouders zijn onderstaande budgetten opgenomen in de begroting (tabel 1). Het gaat hierbij om een budget ten aanzien van de tijdelijke opvang van kwetsbare uitgeprocedeerde asielzoekers binnen de opvang van VLOT en een budget Vluchtelingen, waaruit de pilot Martinushuis van The Masters wordt gefinancierd.

Tabel 1: Budgetten ten aanzien van opvang

Prog.	Budget	Naam	2024	2025	2026	2027
6.1	570610401	Tijdelijke opvang dak- en thuisloze vluchtelingen	108.654	108.654	108.654	108.654
6.1	570610904	Vluchtelingen	150.000	150.000	150.000	150.000

De gehele exploitatie en financiering van het AZC aan de François de Veijestraat en de tijdelijke noodopvanglocatie aan de Mariënwaard 51 ligt bij het COA. Hiervoor hebben we vanaf 2024 geen apart budget opgenomen in de (meerjaren)begroting.

Op basis van het Faciliteitenbesluit opvangcentra hebben we als gemeente met een opvanglocatie recht op vergoedingen die via het COA worden uitgekeerd. De hoogte hiervan is gerelateerd aan de capaciteit van de opvanglocatie (zie tabel 2). Het faciliteitenbesluit voorziet in een gemeentefondsvervangende uitkering aan onze gemeente voor de in de opvanglocatie verblijvende vreemdelingen die nog niet in de Basisregistratie personen (BRP) hoeven te worden ingeschreven. De uitkering is ter compensatie van gelden die gemeenten normaliter uit het gemeentefonds ontvangen.

Tot op heden is er geen bestemming vastgelegd voor middelen die we ontvangen vanuit het faciliteitenbesluit. Een eventuele toekomstige bestemming zal worden meegenomen in het nog op te stellen uitvoeringsprogramma ten aanzien van asielopvang.

Tabel 2: Middelen faciliteitenbesluit opvangcentra

Bron	Naam	2024	2025	2026	2027
December Circulaire gemeentefonds	Faciliteitenbesluit opvangcentra	175.000*	175.000*	175.000*	175.000*

*wordt jaarlijks berekend op basis van het aantal asielzoekers woonachtig in het AZC op 1 januari van het betreffende jaar, die niet geregistreerd staan in het BRP. Uitbetaling middels decembercirculaire van betreffende jaar.

Integratie en Inburgering

Onder programma 6.1 van de begroting vinden we het budget VluchtelingenWerk. Uit dit budget bekostigen we de maatschappelijke begeleiding van statushouders die onder de Wet Inburgering 2013 en eerder vallen. Gezien alle inburgeraars met een verblijfsvergunning vanaf 1 januari 2022 onder de Wet Inburgering 2021 vallen, zullen er steeds minder te huisvesten statushouders onder de oude wetgeving vallen. Om deze reden bouwen we het budget de komende jaren af.

Onder programma 6.1 van de begroting vinden we ook het budget Inburgering. Dit betreft de uitvoeringsmiddelen ten behoeve van de nieuwe Wet Inburgering 2021. Met dit budget bekostigen we de personele inzet op het gebied van de uitvoering binnen SZMH, maar ook de inzet van een (tijdelijke) beleidsmedewerker ten behoeve van beleidsimplementatie en ontwikkeling.

Tabel 3: Budgetten ten aanzien van Inburgering en Integratie

Prog.	Budget	Naam	2024	2025	2026	2027
6.1	570610901	VluchtelingenWerk	106.220*	100.220*	94.220*	88.220*
6.1	570610905	Inburgering	620.987	524.869	525.191	525.191

De leerroutes binnen VISTA, de maatschappelijke begeleiding vanuit VluchtelingenWerk Nederland en de inzet van taalmaatjes ten behoeve van de inburgeraars die onder Wet Inburgering 2021 vallen, bekostigen we vanuit de Specifieke Uitkering Wet Inburgering 2021. Deze specifieke uitkering wordt jaarlijks berekend door het Rijk op basis van het aantal inburgeraars dat woonachtig is in onze gemeenten op 31 december van het betreffende jaar, op basis van inschrijving in het BRP.

Tabel 4: Specifieke uitkering Wet Inburgering 2021

Bron	Naam	2024	2025	2026	2027
Specifieke uitkering	Wet Inburgering 2021	1.250.000*	1.250.000*	1.250.000*	1.250.000*

Ten slotte is er nog de Reserve Vreemdelingen. Deze reserve wordt ingezet om grote pieken op te vangen ten aanzien van opvang, integratie en inburgering. We putten enkel uit deze reserve als reguliere budgetten ontoereikend blijken. De reserve wordt aangevuld met eventuele incidentele middelen vanuit het gemeentefonds die we ontvangen, maar mag bij besluit van uw raad nooit hoger worden dan €400.000.

Tabel 5: Reserve Vreemdelingen

Prog.	Reserve	Naam	2024	2025	2026	2027
6.1	075597128	Vreemdelingen	400.000*	400.000*	400.000*	400.000*